

๓

พรรณพืชพื้นถิ่น
ป่าทามราชสีไศล

พรรณพืชพื้นถิ่น ป่าทามราชสีไศล >>

ป่าทามเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทหนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เนื่องจากในช่วงฤดูฝนน้ำจะท่วมพื้นที่เกือบทั้งหมดและได้พัดพาเอาตะกอนดิน เข้ามาทับถม เมื่อเข้าสู่ฤดูแล้งน้ำในป่าทามจะแห้งเหลือเพียงแหล่งน้ำขังในป่าทามบางจุด เช่น กูด หนอง ส่วนพื้นที่อื่นก็จะมีการปรับสภาพเป็นผืนป่าที่ประกอบไปด้วยพรรณไม้ขนาดเล็กจำพวก ไม้หนาม ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย และพืชน้ำ ซึ่งคนภายนอกมักเข้าใจว่าเป็นเพียงป่าละเมาะธรรมดา แต่แท้ที่จริงแล้วป่าทามเป็นป่าที่มีพรรณพืชที่หลากหลาย เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ป่าที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของไทบ้านที่ตั้งถิ่นฐานอยู่รอบๆ ป่าทามแห่งนี้

ในเขตลุ่มน้ำมูนตอนกลางบริเวณป่าทามราชสีไศลเป็นพื้นที่ป่าอีกแห่งหนึ่งที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้เช่นเดียวกับพื้นที่อื่น หากแต่เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนราชสีไศล หลังจากมีการใช้งานเขื่อนป่าทามถูกน้ำท่วมทั้งหมด ส่งผลกระทบต่อไทบ้านที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากป่าทามแห่งนี้ในหลายด้าน อาทิ ด้านอาชีพ ซึ่งไทบ้านได้อาศัยพื้นที่ในป่าทามในการทำเกษตร หาบลา ต้มเกลือและนำพรรณไม้ต่างๆ เช่น ต้นกระโดน ต้นกล้วยน้อย เครือชุก ฯลฯ มาใช้ประโยชน์ทั้งใช้เป็นอาหาร ยาสมุนไพร เครื่องใช้ไม้สอย

ดังนั้นประเด็นพรรณพืชในป่าทามจึงเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของไต้หวัน ที่จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากพรรณพืชในป่าทามเป็นทรัพยากรธรรมชาติอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อไต้หวันเป็นอย่างมาก

จากการลงพื้นที่สำรวจพรรณพืชของนักวิจัยไต้หวันพบว่า พรรณพืชในป่าทามมีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ที่มีถึง ๒๒๔ ชนิด และขึ้นอยู่ในระบบนิเวศย่อยที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นนักวิจัยจึงได้แบ่งแยกลักษณะของพรรณพืชออกเป็น ๖ ประเภทดังนี้

๑. **พืชยืนต้นขนาดเล็ก** ขึ้นอยู่ตามโนน โพน หรือจอมปลวก ริมห้วย หลังการเปิดเขื่อนราษีไศลสำรวจพบ ๕๘ ชนิด เช่น ต้นแคน ต้นชี่ ต้นม้ง ต้นเห็บย ต้นแห่ ต้นหว้าซึกกล้า เป็นต้น

๒. **พืชที่เป็นไม้พุ่ม** ส่วนใหญ่จะขึ้นตามริมหนอง สอง กุด สำรวจพบ ๓๐ ชนิด เช่น ต้นตุ๊กตี่ ต้นไคร้หางนาก ต้นกระโดน ต้นहुติง ต้นกระตัน เป็นต้น

๓. **พืชจำพวกเครือหรือไม้เลื้อย** พืชกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีหัวใต้ดินและลำต้นเลื้อยขึ้นตามต้นไม้ขนาดใหญ่หรือเกาะตามไม้พุ่ม สำรวจพบ ๕๐ ชนิด เช่น เครือมันแซง เครือตาปลา เครือตามอง เครือย่านาง เป็นต้น

๔. **พืชน้ำ** สำรวจพบ ๒๒ ชนิด เช่น แหน เทา ผักแว่น ผักชีบ่อ ผักจับ ผือ กก บัว และสาหร่ายต่างๆ เป็นต้น

๕. **พืชจำพวกกอและหญ้าต่างๆ** ขึ้นกระจายทั่วไปในป่าทาม ส่วนใหญ่เป็นพืชอาหารของวัว-ควาย และสัตว์ป่าที่กินพืชเป็นอาหาร สำรวจพบ ๓๘ ชนิด เช่น หญ้าไซ หญ้าปล้อง หญ้านกเขา เป็นต้น

๖. **เห็ด** สำรวจพบเห็ดที่ไต้หวันนำมาเป็นอาหารจำนวน ๒๕ ชนิด เช่น เห็ดปลวก เห็ดละโรง เห็ดโคน เป็นต้น

:: ความสำคัญของพรรณพืชในป่าทาม ::

พรรณพืชที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในป่าทามมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบป่าทามเป็นอย่างยิ่ง ด้วยระบบนิเวศที่มีความหลากหลายมีทั้ง โนน ฮอง หนอง เฌง มาบ กุด ห้วย วัง หาด น้ำจั้น น้ำซับ และบ่อเกลือ ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปได้ก่อให้เกิดทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และได้อาศัยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในระบบนิเวศเหล่านี้มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นนำมาเป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ ก่อให้เกิดความมั่นคงต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน ทั้งเชื้อต่อความมั่นคงทางอาหาร สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

พืชที่มีอยู่ในป่าทามทั้ง ๒๒๔ ชนิดที่นักวิจัยชาวบ้านรวบรวมข้อมูลนั้น เป็นพืชที่ชาวบ้านสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เท่านั้น พืชบางชนิดที่ชาวบ้านสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ทั้งเป็นอาหาร ยาสมุนไพร เครื่องใช้ไม้สอย และอื่นๆ ความสำคัญของพรรณพืชในป่าทามสามารถแบ่งแยกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

๑. พืชทามกับความมั่นคงทางอาหาร

พรรณพืชในป่าทามได้สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้กับชาวบ้าน พืชประเภทไม้ยืนต้นที่ชาวบ้านนำมาเป็นอาหารมี ๓๗ ชนิด เช่น ต้นกระโดน กระเตา หัวขมพู สมัง น้ำจ้อย เป็นต้น พืชประเภทไม้พุ่มที่ชาวบ้านนำมาเป็นอาหารมี ๑๓ ชนิด เช่น ต้นहुตึง ข้าวจี เสียด มะพร้าว น้ำ พืชประเภทไม้เลื้อยมี ๓๔ ชนิด เช่น เครือหมากยาง เครือผักกูด เครือผักไหม เครือนางน้อย พืชที่อาศัยอยู่ในน้ำมี ๑๗ ชนิด เช่น ผักขี้อ้อหรือผักบ่อ ผักพังพวย ผักจับ ผักกะนองม้า และพืชจำพวกกกหรือพืชจำพวกหญ้ามี

๓ ชนิด คือ ผักกาดเขียว ผักกาดขาว และหน่อไม้ฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีพืชอาหารจำพวก
เห็ดซึ่งมีอยู่ถึง ๑๙ ชนิด

๒. พืชตามกับความมั่นคงทางด้านสุขภาพ

ในอดีตการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขหรือการแพทย์แผนปัจจุบัน
เป็นไปค่อนข้างลำบาก ทั้งด้วยเส้นทางที่สัญจรไปมาลำบากและปัจจัยด้าน
เงินทองที่ทำให้ยากต่อการเข้าถึง ดังนั้นชาวบ้านจึงได้พึ่งพาพรรณพืชที่มีอยู่ใน
ป่าทามมาใช้เป็นยารักษาโรคต่างๆ มากมายโดยมีการสืบทอดภูมิปัญญาจาก
บรรพบุรุษ ชาวบ้านเรียนรู้ว่าพืชชนิดใดใช้รักษาโรคใด ซึ่งเมื่อมีการเจ็บไข้ได้ป่วย
ของคนในครอบครัวก็จะเสาะหาพืชสมุนไพรจากป่าทามมารักษาตนเอง หากมี
อาการเจ็บป่วยไม่ร้ายแรง และในกรณีที่รุนแรงก็จะพึ่งพาหมอพื้นบ้านในหมู่บ้าน
ที่มีความรู้เรื่องการใช้ยาสมุนไพรเป็นอย่างดี ในการที่จะนำผู้ป่วยไปรักษายัง
แพทย์แผนปัจจุบันนั้นจะเป็นกรณีที่น่าเชื่อถือว่าแรงของหมอพื้นบ้านจริงๆ ซึ่ง
ภูมิปัญญานี้ชาวบ้านยังคงสืบทอดนำมาใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

พืชประเภทไม้ยืนต้นในป่าทามที่ชาวบ้านนำมาใช้เป็นยาสมุนไพร
ให้กับคนและสัตว์เลี้ยงพบ ๒๙ ชนิด เช่น นำเปลือกของลำต้นกระโดนใหญ่
มาแช่น้ำกินแก้ท้องร่วง ส่วนพืชที่ใช้เป็นสมุนไพรรักษาโรคของสัตว์เลี้ยง เช่น
นำเปลือกต้นพลับมาต้มเอาน้ำรดหรือราดเท้าของวัว-ควาย เพื่อรักษาโรค
เท้าเปื่อย นำใบต้นส่องฟ้ามาลนไฟใช้ประคบแผลหรืออาการปวดแสบปวดร้อนของ
สัตว์เลี้ยงที่เป็นโรคเท้าวม ปากเปื่อย เครือเขาคำนำมาตำให้ละเอียดแล้วใช้
พอกแผลสัตว์เลี้ยงเป็นยาสมานแผลทำให้แผลหายเร็ว (ดูรายละเอียดในบทที่
๙ การเลี้ยงวัว-ควายในป่าทาม)

นอกจากนั้นชาวบ้านยังนำพืชประเภทไม้พุ่มมาใช้เป็นยาสมุนไพร
อีกจำนวน ๒๑ ชนิด พืชประเภทไม้เลื้อยหรือไม้เครือจำนวน ๔๓ ชนิด
พืชน้ำ ๒ ชนิด และพืชจำพวกกออีก ๓ ชนิด

๓. พืชทามกับความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของชุมชน

พืชในป่าทามที่ไต้หวันนำมาประกอบอาหารนอกจากจะสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้กับไต้หวันแล้ว ยังได้สร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนอีกด้วย เนื่องจากฤดูที่ผลิดอกออกผลจำนวนมากก็สามารถเก็บมาขายสร้างรายได้ของครอบครัว พืชประเภทไม้ยืนต้นที่ไต้หวันนำมาสร้างรายได้ให้กับครอบครัวที่เป็นพืชอาหาร เช่น ผักกะโดน ผักกะเตา ซึ่งไต้หวันจะมีตั้งแต่ไปขายตามตลาด ฤดู ๒-๕ บาท พืชประเภทไม้เลื้อย เช่น ผักชีบ่อ โดยมีพ่อค้าแม่ค้าเข้ามารับซื้อไปขายยังหมู่บ้านใกล้เคียงและต่างจังหวัด ตลอดจนถึงกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้บริโภคก็จะเป็นไต้หวันอีสานที่ออกไปรับจ้างทำงาน พืชน้ำ เช่น บัวประเภทต่างๆ ที่ไต้หวันนำดอก ผลและหัวมาขาย อาทิ บัวโป่ง บัวแดง บัวตรง บัวแบ เป็นต้น

พืชในป่าทามยังมีพืชจำพวกเห็ดคนานาชนิดขึ้นอยู่ เช่น เห็ดผึ้ง เห็ดปลวก เห็ดโคน เห็ดละโรง เห็ดเหล่านี้จะขึ้นหมุนเวียนให้เก็บกินและขายตามฤดูกาลเกือบทั้งปี เมื่อเห็ดดอกจะมีพ่อค้าแม่ค้าจากต่างถิ่นเข้ามาซื้อเห็ดในราคาสูงเพื่อไปขายต่อ เห็ดปลวกไต้หวันขายได้กิโลกรัมละ ๑๐๐-๑๕๐ บาท ไต้หวันบางคนก็รู้แหล่งที่เห็ดขึ้นเป็นประจำบางวันสามารถเก็บเห็ดปลวกมาขาย มีรายได้วันละ ๕๐๐-๘๐๐ บาท

ไต้หวันยังใช้พืชประเภทไม้ยืนต้น ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็งมาทำเป็นเรือหางปลา ทั้งทำใช้เองและทำขายเมื่อมีคนมาติดต่อให้ทำ เช่น ต้นแคน ต้นยาง ต้นกะเบา และยังมีไม้ประเภทไม้พุ่มและไม้เลื้อยหรือไม้เครือโดยนำลำต้นมาทำเป็นเครื่องมือหางปลาไว้ใช้และขาย ซึ่งไม้พุ่มที่นำมาใช้มีถึง ๒๑ ชนิด ส่วนไม้เลื้อยมี ๘ ชนิด รวมทั้งใช้ทำเครื่องจักสานต่างๆ ซึ่งพืชที่นำมาใช้ทำเครื่องจักสานเป็นพืชจำพวกกอ โดยนำไม้ไผ่มาทำเครื่องจักสานประเภทเครื่องใช้ไม้สอยในครัวเรือน เช่น ตะกร้า กระบุง ช้อนใส่ปลา กระตัง เป็นต้น ส่วนต้นกก ผือ และหวายนำมาทอเสื่อไว้ใช้และขาย นอกจากนั้นไต้หวัน

ยังได้นำมาสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน โดยมีกรรวมกลุ่มกันหลายหมู่บ้านจัดตั้งเป็นกลุ่มหัตถกรรมขึ้นที่บ้านหนองแก้ว สมาชิกเข้าร่วมมีกลุ่มแม่บ้าน บ้านคอนงูเหลื่อม บ้านผึ้ง บ้านเพี้ยมาตร บ้านดงแดง บ้านเหล่าโดน โดยจัดทำเป็นของใช้ให้ตรงกับความต้องการของตลาด เช่น กระเป๋า ก่องใส่กระดาษชำระ กระติบข้าว ตะกร้าใส่ของ และเสื้อ เป็นต้น

พืชในป่าทามยังใช้ทำเครื่องดนตรีหลายชนิด โดยนำมาไม่ย่นต้นมาทำเป็นกลอง เช่น ต้นข่อย และ ต้นมี (ต้นขนุน) ส่วนแคน ขลุ่ย โหวด ทำจากพืชตระกูลต้นไผ่ ซึ่งนอกจากจะใช้เองแล้วยังสามารถทำขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้อีกด้วย

๔. พืชทามกับสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน

งานวิจัยที่บ้านพบว่าไทบ้านในแถบนี้ให้การเคารพนับถือต้นไม้หรือพรรณพืชที่นำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีมานาน ก่อนการตัดหรือนำมาใช้ประโยชน์พืชบางชนิดต้องมีพิธีขอขมาหรือบอกกล่าวต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ปกป้องรักษาพืชชนิดนั้น หรือขอจากแม่ธรณี เช่น การเก็บยาสมุนไพรบางชนิดต้องบอกกล่าวหรือขอต่อแม่ธรณี โดยเตรียมเครื่องขอขมาที่ไทบ้านเรียกกันว่า “ขันห้า” หมายถึง การนำดอกไม้ ธูปเทียน หมากพลู ยาสูบ ใส่ไว้ในกระสวยที่เย็บจากใบตองจำนวน ๕ อัน และต้องเลือกวันเก็บโดยเลือกวันที่ดีที่สุดของการเก็บสมุนไพรชนิดนั้น เช่น การเก็บรากต้นตูกอิ่ง เครื่องลิ้นแสด ต้นฝ้ายน้ำ เพื่อเอามารักษาโรคไข้ป่า ต้องเก็บวันอังคารเท่านั้นจึงจะดีที่สุด

ส่วนการตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ เช่น การตัดต้นกระเหลืองเพื่อนำไปทำกลองหรือหัวเรือแข่งประจำหมู่บ้าน ประจำวัด ต้องทำการขอขมาก่อนตัด โดยมีเครื่องขอขมาคือ หมาก ๔ คำ ยาสูบ ๔ กอก พากวาน ๔ พา (หมายถึง ข้าวคลุกน้ำตาลปั้นเป็นก้อนกลมเล็กๆ ๔ ก้อน) นำไปวางไว้ทั้ง ๔ ทิศ ดอกไม้ธูปเทียนอย่างละ ๕ คู่นำไปขอขมายังต้นที่จะตัด

หลังจากตัดเสร็จเรียบร้อยแล้วมีขบวนแห่เข้าวัดเพื่อความเป็นสิริมงคล
ความมีโชคมีชัยของไต่บ้านและชุมชน

กฎเกณฑ์และความเชื่อที่ไต่บ้านได้ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านาน
นับเป็นสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสอดคล้อง โดยมีให้
ผู้หนึ่งผู้ใดแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวโดยไม่คำนึงถึงความสูญเสียของธรรมชาติ
จนยากที่จะฟื้นคืนสู่สภาพเดิม และเพื่อเป็นการให้ไต่บ้านรู้จักใช้ประโยชน์จาก
ธรรมชาติอย่างพอเพียง

นอกจากนั้นพืชในป่าหามยังนำมาใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ
ของไต่บ้าน เช่น นำดอกของไม้ที่มีกลิ่นหอมมาประกอบในพิธีงานบุญต่างๆ
หรือนำมาประกอบในพิธีกรรมความเชื่อ ดังเช่น นำใบคุณ ใบคำมาประกอบ
ในพิธีสู่ขวัญข้าว เพื่อให้ช่วยค้าคุณ ให้พบแต่สิ่งดีงาม เป็นต้น

ดังนั้นการนำส่วนต่างๆ ของพืชมาใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นดอก
ใบ ลำต้น เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างเสริมให้เกิดสังคมวัฒนธรรมอันดีงามไม่ว่าจะเป็น
พิธีกรรมความเชื่อ เช่น พิธีสู่ขวัญควาย งานบุญข้าวประดับดิน งานบุญ
ข้าวสาก เป็นต้น

นอกจากนั้นการนำพืชเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมตาม
ความเชื่อของไต่บ้านนั้นได้สร้างวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น
ให้กับไต่บ้านในภาคอีสานซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติกันมาทุกปีตั้งแต่
ครั้งบรรพบุรุษ หรือที่เรียกกันว่า “ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่”

ตัวอย่างพรรณพืชพื้นถิ่นในป่าทามราชสีเส็ด

ต้นหูลิง

- ลำต้น** เป็นไม้พุ่ม ลำต้นมีหนาม สูงประมาณ ๓-๔ เมตร
เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕-๑๒ เซนติเมตร
- ใบ** มีลักษณะวงรี กว้างประมาณ ๓ เซนติเมตร ความยาว
ประมาณ ๕-๘ เซนติเมตร
- ดอก** สีส้มอมชมพู บางต้นมีสีขาว ดอกเล็กกลมมีขน อยู่รวมกันเป็นช่อ
- ผล** ผลแบนคล้ายปีกผีเสื้อ ผลอ่อนสีเขียวแก่สีเขียวยสุกสีเหลือง
- ระบบนิเวศ** ขึ้นตามโนน ฮอง ตลอดจนป่าไม่ชอบน้ำขัง
- ประโยชน์** ใบทานสดกับแจ่ว เป็นสมุนไพรผลอ่อนทานเป็นยาระบาย
ผลแก่ทานแก้ท้องร่วงมีรสฝาด รากและลำต้นนำมาต้มกรอง
น้ำดื่มแก้วิงเวียนศีรษะ

ต้นกล้วยน้อย

- ลำต้น** เป็นไม้พุ่ม ผิวลำต้นสีน้ำตาล สูงประมาณ ๑ เมตร
เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๓-๔ เซนติเมตร
- ใบ** ใบยาวรี กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๗-๑๐
เซนติเมตร
- ดอก** สีเหลือง กลีบดอกมีสามกลีบ ลักษณะคล้ายดอกจำพวก
ออกดอกเดือน ๖-๗ (พ.ศ.-ม.ย.)
- ผล** ผลยาวรี ยาวประมาณ ๒ เซนติเมตร ออกผลเป็นหวีคล้าย
กล้วย ออกตามข้อของลำต้น
- ระบบนิเวศ** ขึ้นตามโนน ราบ ตลอดปี
- ประโยชน์** ลำต้น กิ่ง ทำขอบสวิง ทำฟืน ดอกใช้ประกอบในพิธีกรรม
ทางศาสนา สมุนไพรรากสดหรือแห้งต้มน้ำดื่มบำรุง
น้ำนมแม่ลูกอ่อน

ต้นฝื่อ

- ลำต้น** เป็นกอกคล้ายต้นข้าว ลำต้นเป็นสามเหลี่ยมสูง ๒.๕ เมตร
เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร
- ใบ** ใบยาวแหลมคล้ายใบข้าว
- ดอก** สีขาวเทา เป็นพวงคล้ายรวงข้าว
- ผล** คล้ายเมล็ดงา อยู่ตามกลีบข้อดอก
- ระบบนิเวศ** กุด หนอง ชอง
- ประโยชน์** ลำต้นทำเครื่องจักสาน เช่น เลื่อ กระจเป่า กะติบข้าว

ผักพียงพวยหรือผิงแพงพวย

- ลำต้น** เป็นเครือหรือเป็นเถาใต้น้ำเล็กๆ ทอดยอไปตามผิวน้ำ เถากลมอ่อนสีน้ำตาลแดง
- ใบ** ใบเดี่ยวกลมหนา ขอบและผิวเรียบมัน สีเขียวเข้ม เส้นตายใบ ตรงกลางมีสีน้ำตาลแดง
- ดอก** สีขาว โคนกลีบดอกสีเหลือง เกสรสีเหลือง ดอกเดี่ยวชั้นเดียว มี ๕ กลีบก้านตั้งชูออกจากข้อ
- ระบบนิเวศ** หนอง กุด
- ประโยชน์** ยอดสดทานกับแจ่ว ลาบ ก้อย เป็นอาหารของวัว-ควาย

